

Avatud Eesti Fond 2015
Ellu viidud ja toetatud algatused

Tallinn 2016

Vajadus väarika väitluse järele

Mall Hellam
Avatud Eesti Fondi juhataja

2015. aastal tähistasime Avatud Eesti Fondi 25ndat tegutsemisaastat. Kui see omanäoline ja ainulaadne fond veerand sajandi eest George Sorosi toel asutati, oli meie üleminekuühiskonnas korraga nii palju probleeme, et isegi eesmärkide püstitamine oli omaette väljakutse.

Meie sõnastasime ühe suure sihi: aidata Eestil kujuneda läänelikuks ja kaasaegseks avatud ühiskonnaks. Eesti on läbi teinud tohutu arengu ning oma osa on selles olnud ka Avatud Eesti Fondi valikutel, *know-how*'l ja toetusel, kasvõi alates omaaegsest interneti püsiühenduse loomisest kuni haridus- ja kultuurielu uuendusteni.

Ometi ei saa me ka veerandsada aastat hiljem üle küsimusest, kas fondi kunagine suur eesmärk on täidetud ehk teisisõnu, kui avatud me ühiskonnana õigupoolest oleme.

Muidugi on avatuse mõiste ajas arenenud ja muutunud. Algselt paljude jaoks ehk pelgast ligi-, juurde- ja väljapääsust on saanud väärtussüsteem, mis tugineb arusaamal ja veendumusel, et kõigil siin elavatel või siia elama tulevatel inimestel peavad eneseteostuseks olema võrdselt avatud võimalused ning et oleme täieõiguslik ja hooliv osa rahvusvahelisest

kogukonnast, kelle käekäik läheb meile korda.

Selline väärtussüsteem ei sünni üleöö ja võib vahel põlvkondi aega võtta. Võtabki. Seda olulisem on keskkonna kujunemisele kaasa aidata. Täna on Avatud Eesti Fond üheks oma eelissuunaks võtnud arvamuskultuuri arendamise ja avaliku debati kvaliteedi tõstmise. Nimetagem seda väarikaks väitluseks, mida iseloomustab argumenteeritus ja informeeritus, kus pole kohta ebatõdedel, pahatahtlikkusel ja isiklikel solvangutel. Usume, et just kodanikuharidus ja argumenteeritud arutelude teadlik suunamine aitab kaasa ühiskonna ja avaliku suhtlusfääri muutumisele paremaks.

Üks paremaid näiteid sellest on fondi toel 2015. aastal juba kolmeseks saanud Arvamusfestival, mis meelitab iga korraga kohale aina rohkem publikut: kui veel mitte kaasa ütleva, siis mõtlema, hiljem endamisi ja teistega arutama.

Fond tõstatab ka 2015.aasta festivalil ajakirjandusväljaannete veebiarutelude taseme ja kvaliteedi teema. Aasta lõpus teatasid Postimees ja Eesti Rahvusringhääling kärpisid anonüümsete kommentaatorite tiibu. Postimees astus sammu kaugemale, sul-

gedes anonüümse kommentaari sootuks. Kindlasti aitas meedia silmi avada ka mulluste parlamendivalimiste järel paremäärmuslaste järsu tõusuga kaasnenuid sallimatuselaine, „parketikõlbulikuks muutunud vihakõne“, nagu seda nimetati.

Ühtäkki sai kuulda Riigikogu kõnepuldist vihaseid loosungeid, hoo sai sisse äge sildistamine. Ühiskond polariseerus silmnähtavalt, avalikku ruumi valgusid aga vaimulahingud sõbraliku Eesti ja tõrvikukandjate vahel.

Kõik see pani meid sügisel peetud traditsioonilisel Avatud Ühiskonna Foorumil küsima tuntud kolumnistilt ja kirjanikult Ahmed Rashidilt, kuidas ehitada Euroopas ühiskondi, mis on hingelt terved ja vaimult vihavabad. Samuti vaagisime meedia vastutust ja dilemmasid demokraatliku illiberalismi tõusu ajastul.

Jätkasime ka populaarseks saanud „Venemaa häälte“ arutelusarjadega.

Sel aastal võõrustasime nimekat vene kolumnisti ja kirjanikku Masha Gesenit ning politoloog Dmitri Oreškinit, et vestelda loomulikult sõnavabadusest, kodanikuühiskonnast ja Venemaa arengute võimalikest stsenaariumitest.

2015. aastal sai ümber ka Euroopa Majanduspiirkonna toetuste Vabaühenduste Fondi järjekordne programm, millega jagati kolme aasta jooksul Eesti vabaühendustele ja algatustele 1,9 miljonit eurot. See on aidanud kümnetel Eesti vabaühendustel oma tegevust hoogustada ja ise tugevamaks saada. See abi on olnud hindamatu.

Täna, 25 aastat hiljem, unistame sellest, et ka meie endi hulgas oleks rohkem Soroseid ehk siis ettevõtjaid, kes tahavad ise öla alla panna oma kogukonna ja ühiskonna arengusse.

Kindlasti on tulevased Sorosid juba sündinud.

Avatud Eesti Fondi algatused ja toetused 2015

Avatud valitsemine		
EMSL	Vabaühenduste võimalused Euroopa Liidu vahendite kasutamises 2014–2020	10 000
Avatud Eesti Fond	Riigikogu valimiste eelne vabakonna valimisdebatt	1 990
	Avatud valitsemise partnerluse (AVP) ja E-valitsemise seminar Euroopa Liidu idanaabruse ja Kesk-Aasia ühendustele	9 082
	E-valimiste õppereis ja välisvaatlejate osalemine Riigikogu valimistel	11 238
	Avatud valitsemise partnerluse (AVP) vabaühenduste ümarlaua tegevus	12 000
	Koostöö rahvusvaheliste organisatsioonidega	12 502
	KOKKU	

Põhiõigused ja sotsiaalne sidusus		
EMSL	Tegevustoetus Paide Arvamusfestivali korraldamiseks	13 000
Avatud Eesti Fond	Venemaa ja Ukraina teemaliste debattide korraldamine Arvamusfestivali raames	5 849
	Netikommentaari uuringu vol 3 läbiviimine ja debatt Arvamusfestivali raames	4 625
	XX Avatud Ühiskonna Foorum: polariseerumine demokraatlikes ühiskondades	24 202
	Ukraina filmipäevad 18.-23. veebruarini 2015 ja debatt „Kino ja kultuur sõjakeerises“	2 832
	Arutelusari „Venemaa Hääled 2015“	17 080
	Vabasektor ja meedia: kommunikatsioon ja teavitus	19 040
	Ümarlaud „Avatud ühiskonna väljakutsed 2015“	3 041
	Keskonnakaitse- ja inimõigustealane portaal www.activatica.org	53 412
	Ivo Visaki ja Sergei Metlevi osalemine FutureLab Europe aastakonverentsil	490
	Koostöö rahvusvaheliste organisatsioonidega	9 306
Avatud Eesti Fondi 25. tegevusaasta ettevõtmised		
Avatud Eesti Fond	AEF 25 aastapäevaüritus	8 400
	AEF 25 video	4 607
	Koosmeel 2015	3 720
	AEFi ajalooarhiivi kaasajastamine	5 830
	KOKKU	

EMP toetuste Vabauhenduste Fond		
Väikesed projektid vabauhenduste tegutsemisvõimekuse parandamiseks		
MTÜ Pollianna	POLLIANNA – Rõõmu Jagamise Rõõm	7 465
Minu Tasakaal MTÜ	MTÜ tegutsemisvõimekuse suurendamine läbi psühhosotsiaalsete teenuste arendamise ja kommunikatsiooni venekeelsele sihtrühmale	6 566
MTÜ Elujooks	Jooksukultuuri ja -võrgustiku käivitamine Eestis	7 497
MTÜ Loomingulise arengu ja vaba aja veetmise keskus GAGARIN	Uuenduslikud sammud tulevikku	6 690
SA Eestimaa Looduse Fond	Suhtluskeskkond korda!	7 325
MTÜ Avatud Vabariik	Liikmete kaasamise tõhustamine ja vabatahtlike kompetentsi tõstmine	6 401
MTÜ VitaTiim	Mitteformaalse õppe avatud ruumi arendamine Narvas	7 019
Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustik MTÜ	Arenguprogramm „Kuidas rohkem müüa?“	6 325
MTÜ Eesti Omastehooldus	Projekt „Professionaalsus + teenuste kvaliteet = omastehooldaja heaolu ja toimetulek“	7 365
Eesti Noorteühenduste Liit	Liidu liikmete tegevusvõimekuse tõstmine ja parimate praktikate jagamine	7 500
MTÜ Valguskiir	Ühenduse tegevusvõimekuse kasv	6 626
Eesti Unekooli Ühing	Tegus unekool lapsevanemate toetajana ja paarisuhte tugevdajana	5 400
Peipsi Koostöö Keskus	Keskuse tegutsemis- ja finantsvõimekuse uus tase	5 205
MTÜ Eesti Ökokogukondade Ühendus	Tugevamad ökokülad Eestis	7 500
Eesti Külaliikumine Kodukant	Liikmed liikvele!	7 193
Sihtasutus Dharma	Heategevusfondi tegevusvõimekuse suurendamine laste ja perede toetamisel	6 757
Poliitikauringute Keskus PRAXIS	Vabakonna tulevikutrendide rakendamine	7 490
MTÜ Do Good	Ühenduse arengu- ja koostööprogramm	5 256
MTÜ Terve Elustiil	Terved noored	4 528
Tapa Lastekaitse Ühing	Noorte tehnikahariduse projekt „Ma näen ja ma mäletan, ma teen ja ma oskan“	6 700
Lapse Huvikaitse Koda	Koja üleriigilise võrgustiku arendamine	3 023
Heateo Sihtasutus	Sotsiaalse innovatsiooni tööriistakast	7 389
SOS Lasteküla Eesti Ühing	Ühingu töötajate teadlikkuse tõstmine töös saatjateta alaealistega ning töös riskiperedega	5 528
Eesti Gaidide Liit	Ühenduste arhiivid	3 359
Eesti Väitlusselts	Väitlusmeedia	325
MTÜ Väike Jalajalg	Väiksem Jalajalg	7 406
Eesti Looduseuurijate Selts	Seltsi taaselustamine	6 534
Avatud Hellenurme Noortekeskus	Noortekeskuse arendamine kohaliku kogukonna „veduriks“	6 415
MTÜ Loometaru	Dialoog ateljees – vabatahtlike kaasamine erivajadustega laste ja noorte kunstialases huvihariduses	6 266

MTÜ Lastehoiuselts Läte	Siin on lapsepõlve Läte	4 666
MTÜ IDLabor	Vaikuseminutite arendusprojekt	123
Härjanurme Maarahva Selts	Me teeme seda üheskoos!	5 000
MTÜ Eesti OTT	Seminade seeria ja õppefilm teemal „Kohalik kaubavahetus – tervendav mõtlemisviis“	6 758
MTÜ Oleme Sinuga Koos	Professionaalne edu	5 233
Eesti Suurperede Abistamise Selts	Seltsi tegevusvõimekuse tõstmine	6 341
Toetused koostöö arendamiseks EMP doonorriikidega		
EMSL	Täiendav toetus kahepoolsete suhete arendamiseks Norra organisatsiooniga Frivillighet Norge	1 739
Eesti Puuetega Inimeste Koda	Täiendav toetus kahepoolsete suhete arendamiseks Islandi organisatsiooniga Sjalfsbjörg	2 500
E-Riigi Akadeemia	Täiendav toetus kahepoolsete suhete arendamiseks Norra ja Islandi organisatsioonidega projekti „Avatud valitsemise partnerlus kohalikes omavalitsustes“ raames	1 963
Eesti Inimõiguste Keskus	Toetus kahepoolsete suhete arendamiseks Norra organisatsiooniga Organisasjonen mot offentlig diskriminering	2 500
MTÜ Mondo	Toetus koostöös Euroopa Wergerlandi Keskusega (Norra) projekti „Building resilience against racist attitudes and hate speech in schools“ elluviimiseks	2 500
MTÜ Ethical Links	Toetus koostöös Norra Rassismivastase Keskusega projekti „Combating segregation and xenophobia through cooperation and shared practices“ elluviimiseks	2 500
MTÜ Eesti People to People	Toetus koostöös Islandi Elukestva Õppe Keskusega (Viska, Fræðslu- og símenntunarmiðstöð Vestmannaeyja) projekti „Open Doors“ elluviimiseks	2 295
KOKKU		223 171

2015. aasta KOKKU	455 416
--------------------------	----------------